

PARTICIPATIE BIJ DE OPMAAK VAN HET REGIONAAL MOBILITEITSPLAN VERVOERREGIO MECHELEN

Datum: April 2022 – versie 4/1

Auteur: Consortium STG

Toelichting op de werksessie van de VRR van 13/11

Voorzet voor de VVRR van 19/12/2019

Herwerking na bespreking tijdens VVRR van 19/12/2019

Herwerking ter voorbereiding van VVRR van 10/05/2021

Herwerking ter voorbereiding van VVRR van 29/03/2022

1 INLEIDING EN DOELSTELLING

Hoe realiseer je een inhoudelijk sterk regionaal mobiliteitsplan, op maat en met gedeeld ambitieniveau van de regio? Hoe laat je het plan nadien doorvertalen naar en doorwerken in de subregionale en lokale context? Hoe realiseer je uiteindelijk de nodige omslag in duurzaam mobiliteitsdenken en -gedrag?

Een hele uitdaging en daarom is het belangrijk dit samen te doen met de belanghebbenden. De ambitie is een gedragen proces en gedragen resultaat dat past in de visie van “basisbereikbaarheid”, En dit met respect voor iedere constructieve bijdrage tot een duurzaam regionaal mobiliteitsplan met een ambitieuze doelstelling van 40% modal shift (duurzame verplaatsingswijzen).

In heel het proces van participatie is “expectation management” een belangrijke parameter die de nodige aandacht vereist.

De opmaak van een regionaal mobiliteitsplan is een stevig en getrappt proces met heel wat deliverables en dus planning. Een participatietraject volledig uittekenen op voorhand is niet mogelijk. Op basis van de voortschrijdende inzichten zullen we gedurende het planproces het participatielook verder verfijnen en/of bijsturen, door er blijvende aandacht voor te hebben tijdens overlegmomenten van de VVRR.

In onderstaande nota worden alvast enkele belangrijke principes voorop gesteld waarop onze wendbare participatiestrategie aan getoetst kan worden; wordt er een voorstel gedaan dat het speelveld van de stakeholders schetst en worden de eerste te zetten stappen op vlak van brede participatie bekeken.

In deze nota focussen we op het participatielook bij het tot stand komen van het regionaal mobiliteitsplan.

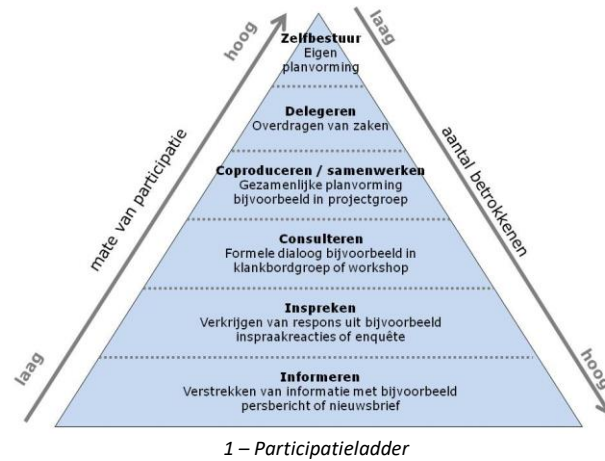
2 PRINCIPES

Vooraleer we de grote lijnen van het participatietraject hieronder voorstellen, geven we 6 basisprincipes mee waarvan we geloven dat ze de juiste participatiekoers mee zullen bepalen in de loop van het traject.

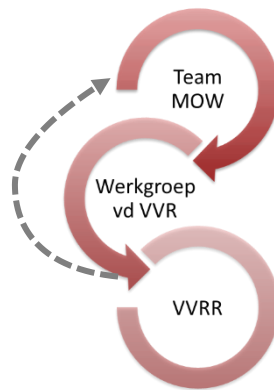
1. We zien participatie niet als een doel op zich, maar als een middel om de ambities van de vervoerregio mee te realiseren. Het is meer dan informeren en raadplegen van de achterban. Het leidt onder meer tot volgende meerwaarden:
 - betere kwaliteit van inhoud en visie
 - gedeelde verantwoordelijkheid voor resultaten, keuzen, beslissingen en eventueel onvoorziene effecten
 - een kans tot kennisuitwisseling van “best practices” en ervaringen.
2. De lokale gemeentebesturen en bovenlokale overheden zijn de kernspelers van dit proces. Hun betrokkenheid bij de totstandkoming van het plan is cruciaal. Maar ook de inbreng van andere stakeholders, hoe beperkt en selectief die ook kan zijn, oogsten we met evenveel aandacht.
3. De gemeentebesturen nemen een actieve rol op in het doorspelen van communicatie op maat van de burger en bij het organiseren van participatiemomenten.
4. De insteek van het participatief overleg binnen de vervoerregio is steeds bovenlokaal.
5. We durven op het planproces inbreken als het stakeholderproces dat vraagt. Er wordt stap voor stap opnieuw bekeken wat nodig is.
6. We gaan zorgzaam en bewust om met participatie initiatieven. Wij waken over taalgebruik, ruimte om inbreng te leveren en terugkoppeling. Anderzijds mogen we expliciet van de deelnemende stakeholders verwachten dat zij:
 - bovenlokaal meedenken vanuit het gemeenschappelijke belang, de gemeenschappelijke ambities en doelen van de vervoerregio
 - een constructieve bijdrage leveren door het eigenbelang (locatie, thema, mobiliteitsissue) in vraag te durven stellen
 - tijd en ruimte willen maken en (boven)lokale mobiliteitskennis en expertise maximaal inzetten.

3 PARTICIPATIETRAJECT

We starten vanuit de participatieladder (een hiërarchie van participatievormen gerangschikt naar de mate waarin participatie mogelijk is) en onderscheiden voor onderhavig project 3 grote groepen van stakeholders: de kernspelers, de georganiseerde stakeholders en burgers.

Alle fases in het planproces zullen een terugkerende procesgang kennen, namelijk zoals hieronder afgebeeld.

Hieraan voegen we op specifieke momenten bewust participatiemomenten toe met externe stakeholders (organisaties en burgers), rekening houdend met de 6 principes, de timing en het budget van het project.

We belichten het voorstel hier eerst vanuit het perspectief en de rol van elke stakeholder (3.1) en vanuit de fasering van het planproces (3.2). Vervolgens kijken we concreter naar de verschillende participatie-initiatieven (3.3.).

3.1 STAKEHOLDERS

Welk type stakeholders zijn er in dit verhaal en welke rol spelen ze in het proces? Met welke participatie-initiatieven komen ze in aanraking? Welke aandachtspunten zijn er?

3.1.1 De kernspelers (reizigersgroep A)

- **Wie?**
Formeel bepaald: lokale besturen, MOW, De Lijn, AWV, Vlaamse Waterweg, Provincie, NMBS, ...
- **Waarom?**

Hebben de collectieve verantwoordelijkheid over proces en resultaat mbt de ambities inzake het realiseren van decreet Basisbereikbaarheid en de opmaak van een gezamenlijk regionaal mobiliteitsplan

- **Hoe?**

Overleg via vaste overlegorganen:

Team MOW: MOW, AWV, De Lijn, De Vlaamse Waterweg, opdrachtnemer STG.

Doelstelling: Voorbereiden van een gecoördineerd standpunt op de vervoerregioraad. Daarnaast staat het team MOW in voor de procesregie en het participatie- en communicatieproces.

Werkgroep van de VVRR: de werkgroepen zijn samengesteld uit de vertegenwoordigers van de lokale overheden ("vak" schepenen en/of ambtenaren van de gemeentes van het specifieke deelgebied), het team MOW, het departement Omgeving, de provincie + eventueel aan te vullen met andere bovenlokale actoren.

De werkgroepen kunnen afhankelijk van de te bespreken thema's hetzij thematisch of regionaal worden georganiseerd

Doelstelling: Samen inhoudelijk meewerken aan de opmaak van het gelaagd OV-plan en regionaal mobiliteitsplan.

Vervoerregioraad: Samenstelling: zie Huishoudelijk Reglement.

Deze is samengesteld uit vaste leden die van rechtswege lid zijn en een beslissende stem hebben en een aantal variabele leden met adviserende stem.

Doelstelling: Besluitvorming over de tussentijdse en eindproducten.

- **Bij welke participatie-initiatieven is deze groep nog betrokken?**

- de startdag / vervoerregiodag,
- zij nemen ook deel aan werksessies met georganiseerde stakeholders op regionaal niveau,
- deelname en actieve rol bij de stakeholderforums,
- zicht op de projectwebsite met proces- en inhoudelijke output per fase (zie 3.3.5)
- zij voorzien advies op verschillende momenten in het MER-traject

3.1.2 *Georganiseerde stakeholders op regionaal niveau (reizigersgroep B)*

- **Wie?**

- potentieel alle maatschappelijke en mobiliteitsactoren (de georganiseerde burgers/middenveld).
- enkele voorbeelden van stakeholders: TreinTramBus, Fietsersbond, Voka, ...

- **Waarom?**

- input verzamelen voor mobiliteitsplan
- mede-eigenaarschap en verantwoordelijkheid creëren
- sensibiliseren
- door verschillende invalshoeken en belangen samen te brengen groeit ook het begrip voor wederzijdse belangen

- **Hoe?**
 - **Startdag = vervoerregiodag:** voor brede groep, zowel reizigersgroep A als B > open uitnodiging.
 - **Werkessies:** Gericht op reizigersgroep B en/of A die op regelmatige basis en/of op specifieke vragen/issues wordt samengeroepen. Reizigersgroep B zijn georganiseerde stakeholders die constructief willen meewerken, een regionale focus hebben, oplossingsgericht denken en maximaal engagement vooropstellen.
 - **Stakeholderforum:** ‘terugkommoment’ vnl. gericht op informeren voor de brede reizigersgroep B. Deze worden eerder voorzien aan het einde van een specifieke fase.

3.1.3 Georganiseerde stakeholders op gemeentelijk niveau (reizigersgroep B')

- **Wie?**
 - Gemeentelijke commissies en raden.
 - enkele voorbeelden van stakeholders: GECORO, milieuraden, ...
- **Waarom?**
 - input verzamelen voor mobiliteitsplan
 - mede-eigenaarschap en verantwoordelijkheid creëren
 - sensibiliseren
 - door verschillende invalshoeken en belangen samen te brengen groeit ook het begrip voor wederzijdse belangen
- **Hoe?**
 - **Vervoerregiodag:** voor brede groep, zowel reizigersgroep A als B/B' > open uitnodiging.
 - **Werkessies:** Gericht op reizigersgroep B, B' en/of A die op regelmatige basis en/of op specifieke vragen/issues wordt samengeroepen. Reizigersgroep B' zijn georganiseerde stakeholders die constructief willen meewerken, een lokale focus hebben, oplossingsgericht denken en maximaal engagement vooropstellen.
 - **Stakeholderforum:** ‘terugkommoment’ vnl. gericht op informeren voor de brede reizigersgroep B/B'. Deze worden eerder voorzien aan het einde van een specifieke fase.

3.1.4 “De burger” (reizigersgroep C)

- **Wie?**
 - Individuele burgers met interesse in mobiliteit en/of met specifiek belang bij specifieke mobiliteitsissues (vb. lokaal verkeersprobleem)
 - Informeel georganiseerde burgers (vb. actiecomités, wijkcomités)
- **Waarom?**
 - input verzamelen voor regionaal mobiliteitsplan
 - mede-eigenaarschap en verantwoordelijkheid creëren
 - sensibiliseren
 - door verschillende invalshoeken en belangen samen te brengen groeit ook het begrip voor wederzijdse belangen
- **Hoe?**
 - **Verder in te vullen in samenwerking met de gemeenten, vbn:**
 - Gemeentelijke communicatie op maat
 - Projectwebsite (zie hoger)

- Ondersteunend materiaal voor de gemeenten om lokaal in gesprek te gaan over het mobiliteitsplan en/of specifieke vraagstukken waardoor dergelijke gesprekken door lokale actoren zelf kunnen georganiseerd en gefaciliteerd worden.

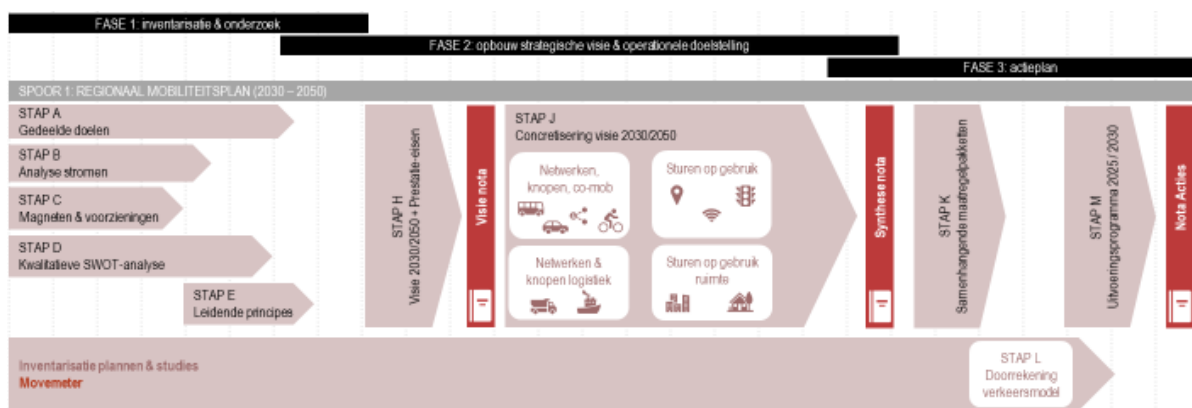
3.1.5 Stakeholderanalyse

Tijdens het proeftraject is een inventarisatie van stakeholders opgemaakt. Deze dient als basis voor verdere verfijning en update van hun respectievelijke vertegenwoordigingen.

3.2 PARTICIPATIE IN HET PROCESPLAN

Hoe ziet de betrokkenheid van de stakeholders eruit per fase van het planproces? Welke andere stakeholders ontmoeten ze er?

Onderstaand schema toont de grote mijlpalen binnen het realiseren van het mobiliteitsplan.

2 - globale processchema regionaal mobiliteitsplan (2030 - 2050) voor de vervoerregio Mechelen

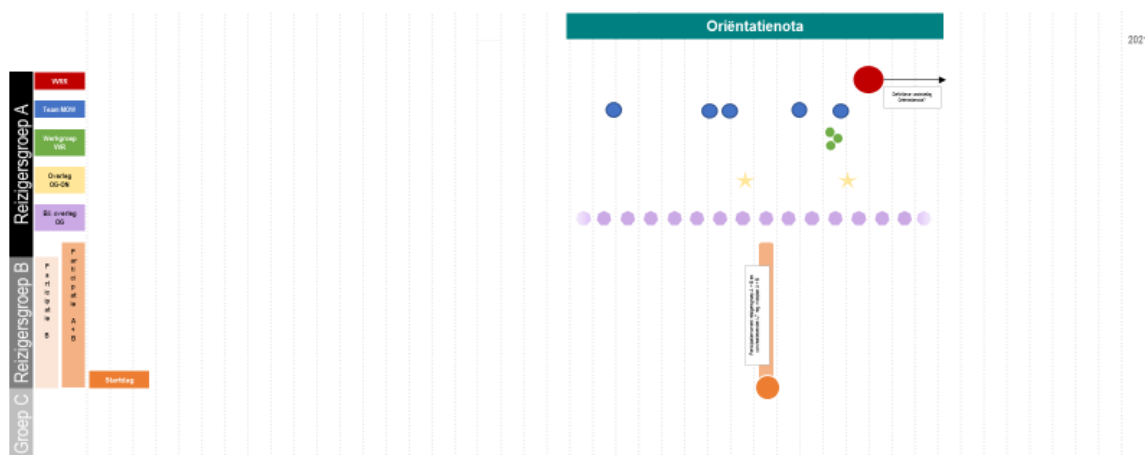
Tijdens iedere fase wordt het stramien Team MOW -> Werkgroep vd VVR -> Vervoerregioraad... telkens herhaald voor reizigersgroep A.

Daarnaast worden groepen B (en C) ook betrokken. Afhankelijk van de fase van het project, kunnen deze groepen op een andere manier betrokken worden.

Participatie	Oriëntatienota	Visienota	Synthesenota	Nota Acties
Werkgroep van de VVR	A	A	A	A
Vervoerregiodag	A, B, B'		-	-
Werksessies	-	B, A	B, A, B'	B, A, B'
Stakeholderforum	-	A, B	A, B, B'	A, B, B'
Themagerichte sessies	-	-	-	-
Projectwebsite	A, B, C	A, B, C	A, B, C	A, B, C

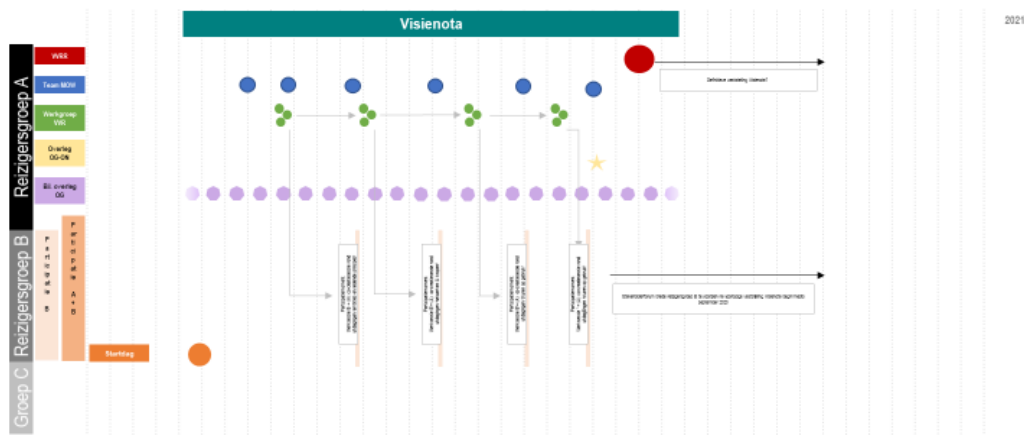
Onderstaande schema's tonen de mogelijke momenten waarop de verschillende reizigersgroepen betrokken worden in de oriëntatie- en visiefase. De schema's voor de fases van de synthesenota en de nota van acties worden later uitgewerkt. De complexiteit van het proces maakt dat we flexibel moeten inspelen op de noden en maximaal rekening moeten houden met de verworven inzichten op ieder moment van het proces. Hierdoor kan de timing, het aantal bijeenkomsten en de aard ervan afwijken van het voorstel.

3.2.1 Aanpak regionaal mobiliteitsplan 2030 – 2050: Oriëntatiefase

procesopzet en participatie regionaal mobiliteitsplan 2030/2050 - oriëntatiefase

3.2.2 Aanpak regionaal mobiliteitsplan 2030 – 2050: Visiefase

procesopzet en participatie regionaal mobiliteitsplan 2030/2050 - visiefase

3.3 PARTICIPATIE INITIATIEVEN IN DETAIL

Welke doelen houden we binnen het project zoal voor ogen als we de verschillende stakeholders betrekken en samenbrengen?

3.3.1 Vaste overlegorganen van de kernspelers

- **Inhoudelijke doelen**
 - o Toewerken naar en beslissen van de deliverables per fase
 - o Voortgang van de fasering opvolgen
 - o Gevoeligheden en aandachtspunten vanuit lokale context delen en toetsen aan gedeelde doelen
 - o Specifiek: de werkgroepen van de vervoerregio verrijken met inzichten van andere stakeholders, ter voorbereiding van het voorleggen van de deliverables aan de VVRR
- **Procesdoelen**
 - o Samen toewerken naar een verhaal met gedeelde inzichten en verantwoordelijkheden
 - o Eigenaarschap creëren ten aanzien van het regionaal mobiliteitsplan
 - o Energie opwekken om het regionaal mobiliteitsplan verder te voeden en te laten insijpelen in de lokale context

3.3.2 Vervoerregiodag

- **Inhoudelijke doelen**
 - o Regionale visieontwikkeling op mobiliteit
 - o Ideeën, visies van verschillende actoren leren kennen en hierover in dialoog gaan
 - o Info delen mbt vervoerregio Mechelen
 - o Basis creëren om toekomstige keuzes aan af te wegen (afwegingskader/leidende principes)
- **Procesdoelen**
 - o Betrokkenheid creëren bij de (opdracht van de) VVR Mechelen

- Energie en enthousiasme creëren om mobiliteitskwes­tie samen aan te pakken en volop in te zetten op basisbereikbaarheid.
- Begrip voor verschillende standpunten creëren en aandacht voor de onderliggende belangen en behoeften om zo ook collectief belang te creëren
- Polsen naar interesse en expertise om inbreng te hebben in werksessies

3.3.3 Werksessies

- **Inhoudelijke doelen**
 - Het proces verrijken met inzichten van relevante stakeholders, om waardevolle input te genereren aan het begin en de uitwerking van de visiefase, synthesefase en nota acties
- **Procesdoelen**
 - Relevante stakeholders erkennen in hun rol
 - Stakeholders onderling en met de kernspelers samenbrengen in functie van het verder opbouwen van gedeelde kennis, inzichten en een netwerk

3.3.4 Stakeholderforum

- **Inhoudelijke doelen**
 - Gerichtte inhoudelijke terugkoppeling tussen voorlopige en definitieve oplevering van specifieke documenten.
 - De brede groep informeren
- **Procesdoelen**
 - Betrokkenheid creëren bij de (opdracht van de) VVR Mechelen

3.3.5 Projectwebsite

De projectwebsite kan onderdeel uitmaken van de algemene projectwebsite rond Basisbereikbaarheid: <https://www.vlaanderen.be/basisbereikbaarheid>

- **Inhoudelijke doelen**
 - info delen mbt decreet basisbereikbaarheid, VVR Mechelen
 - inzicht geven in de voortgang van het planproces en participatiemogelijkheden
 - verslag uitbrengen van de participatie-initiatieven en besliste deliverables
 - de projectwebsite als vertrekpagina voor het online participatieplatform
- **Procesdoelen**
 - de VVR en haar doelen dichterbij de geïnteresseerden brengen
 - geïnteresseerde stakeholders de kans geven om actief een bijdrage te leveren aan het werk binnen de VVR